

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Maria Utracka

Wizytator ds. ewaluacji, KO w Katowicach

Podsumowanie wizyty studyjnej w Holandii w dn. 12-19.09.2010

Organizatorem pobytu polskich wizytatorów w Holandii był Jaap van Lakerveld (współpracujący m.in. z Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz realizatorami Programu Wzmacniania Systemu Efektywności Nadzoru Pedagogicznego), prowadzący niezależny ośrodek badawczy: PLATO – Centrum Badań i Rozwoju Edukacji.

DZIAŁALNOŚĆ PLATO

Jaap van Lakerveld zapoznał uczestników z zadaniami, które realizuje prowadzona przez niego organizacja- jak sam określił- pracują nad tym, na co jest zapotrzebowanie. Pracownicy PLATO realizują m.in. następujące programy badawcze: monitorowanie edukacji wszystkich dzieci i młodzieży w Leiden (od przedszkola); monitorowanie wdrażania polityki bezpieczeństwa w wybranych 15 szkołach (bezpieczeństwo w sensie fizycznym i społecznym); współdziałanie z organizacją śledzącą absencję w szkołach i ewaluacja szkolnych programów zapobiegania wagarom; wprowadzenie systemu opieki w kształceniu zawodowym drugiego stopnia, gdzie znaczący odsetek uczniów rezygnuje z jakiegokolwiek nauki.

Z inicjatywą przeprowadzania badań występują różne instytucje, w tym ministerstwa, a wyniki z przeprowadzanych badań są wiedzą i różnorodnością informacji o stanie faktycznym w badanej dziedzinie. Są ważnym elementem pomocnym przy wprowadzaniu zmian.

PLATO bada dynamikę procesów nauczania, w tym: wspólnie z polskimi partnerami: model i strategię rozwoju ewaluacji, monitoring w kształceniu nauczycieli oraz projekty dotyczące uczenia się w miejscu pracy oraz kształcenie zawodowe nauczycieli w Europie. Ponadto opracowuje programy do badania skutecznej samooceny nauczycieli, organizuje szkolenia dla nauczycieli, ewaluatorów, bada trendy w uczeniu się osób dorosłych oraz kształceniu nauczycieli w Europie.

UCZEŃ W AUTONOMICZNYM SYSTEMIE OŚWIATY NIDERLANDZKIEJ

Podział społeczeństwa holenderskiego na katolików, protestantów i osoby określające się jako bezwyznaniowcy występuje w wielu aspektach, odnosi się również do systemu szkolnego. w Holandii występuje duże zróżnicowanie placówek oświatowych, społeczeństwo posiada prawo i możliwość zakładania szkół wyznaniowych czy uwzględniających szczególne interesy grup społecznych. Zgodnie z konstytucją wszystkie szkoły są finansowane na równych zasadach, placówki publiczne i prywatne dotuje się w taki sam sposób. Podczas pobytu poznaliśmy holenderski- autonomiczny system edukacji, w którym autonomia z tradycji XIX wieku stała się trendem w oświacie.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

W Holandii funkcjonują: szkoły publiczne, prywatne, katolickie, protestanckie, wyznaniowe, katolickie, muzułmańskie, żydowskie czy też hinduistyczne. Są też tzw. wolne szkoły oraz szkoły stosujące metody nauczania wg Marii Montessori oraz Celestyna Freineta.

Opieka przedszkolna prowadzona jest przez gminę Opieka przedszkolna dotyczy dzieci poniżej 4 roku życia. Rodzice zawierają umowę z wybranym przedszkolem lub biurem opiekunek, które jest zarejestrowane w urzędzie gminy. Koszty, jakie rodzice muszą ponieść sami, zależą od ich dochodów, liczby dzieci w rodzinie, ceny opieki i liczby godzin, jakie poszczególne dzieci spędzają w grupie przedszkolnej, przedszkolu czy u opiekunki.

Poznaliśmy **kształcenie podstawowe** podczas odwiedzin w szkole protestanckiej. Szkoły podstawowe są przeznaczone dla dzieci w wieku od 4 do 12 lat. W Holandii obowiązkiem szkolnym objęte są dzieci od 5 do 18 roku życia. Dzieci nie mówiące po niderlandzku mają dodatkowe, roczne zajęcia w zakresie nauczania się języka. W Holandii niemal wszystkie 4-latki (ponad 99%) uczęszczają do szkół podstawowych. Każde dziecko obowiązkowo uczęszcza do szkoły od pierwszego dnia miesiąca, w którym kończy 5 lat. W szkole, w której gościliśmy funkcjonuje 8 klas (przeciętna liczba uczniów w klasie oscyluje w granicy 25), dzieci przyjmowane są w kolejności zgłoszeń. Każda klasa podzielona jest na 3 poziomy: niski, średni oraz poziom dla uczniów zdolnych (szkoła zapewnia odpowiednio: 3 rodzaje bezpłatnych podręczników). Wszystkie dzieci uczą się w tej samej klasie przez ok. 1 miesiąc tych samych informacji, działań- po tym czasie, po wnikliwej obserwacji, analizie tempa pracy uczniów, analizie ich zdolności- następuje podział klasy na 3 poziomy. Nauczyciel jest jeden, jeżeli zaistnieje potrzeba- dla ucznia z problemami, szkoła zatrudnia dodatkowo asystenta. Nauczyciel inicjuje lekcję (ok. 10-15 min), pozostały czas wypełniony jest samodzielną pracą uczniów. (w klasach funkcjonuje ustalony i przestrzegany system komunikacji: nauczyciel i każdy uczeń ma do dyspozycji 3 kolorowe kostki: czerwona: „nie wolno rozmawiać”; pomarańczowa- „uczniowie chcą rozmawiać z sobą”; zielona- „chcę rozmawiać z nauczycielem”). Dyrektor i nauczyciele oceniają ten system jako sprawdzony i skuteczny.

Dzień nauki w szkole może trwać maksymalnie 5,5 godziny (bez przerw), a zajęcia są równomiernie rozłożone w ciągu dnia. Dzień nauki można jednak wydłużyć w przypadku, gdy organizuje się dodatkowe zajęcia, które mają zapobiec brakom i/lub umożliwić nadrobienie braków w nauce. Uczniowie mają średnio 22 godziny zajęć tygodniowo w pierwszych dwóch klasach i średnio 25 godzin zajęć tygodniowo w ostatnich sześciu klasach. O godzinach rozpoczęcia i zakończenia lekcji oraz czasie ich trwania decyduje dyrektor w porozumieniu z zarządem szkoły i rodzicami. Obowiązkowymi obszarami kształcenia w szkole podstawowej są: koordynacja sensoryczna i ćwiczenia fizyczne, język holenderski, matematyka, język angielski, przedmioty przyrodniczo-historyczne, religia oraz zajęcia rozwijające umiejętności ekspresji, umiejętności społeczne i życiowe i promujące zdrowy tryb życia. Szkoły same decydują o tym, ile czasu przeznaczają na poszczególne przedmioty i kiedy prowadzą

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

lekcje tych przedmiotów. Jedynym ograniczeniem jest minimalna liczba lekcji w ciągu roku. Uczniowie podlegają ocenie: w pierwszych dwóch latach funkcjonuje ocena oparta na obserwacji uczniów przez nauczyciela, od klasy III uczestniczą w niej wspólnie z nauczycielem uczniowie. Począwszy od klasy IV uczniowie są oceniani za pomocą testów – przeprowadza się 8 rodzajów testów badających różne umiejętności uczniów. Testy uczniów oceniane są przez nauczycieli. O wszystkich wynikach nauczania szkoła ma obowiązek informować Inspekcję Oświaty. Nauczyciel uczy klasę tylko jeden rok, po roku następuje zmiana nauczyciela.

Rodzice zapraszani są do szkoły na rozmowy o postępach dzieci sześciokrotnie w ciągu każdego roku szkolnego. Szkoły zasadniczo różnią się od siebie. Każda ma swoją autonomię i koncepcję funkcjonowania. Istnieje między szkołami wielka konkurencja. Szkoła, w której gościliśmy jest dobrą szkołą. Szkoła dysponuje bogatą bazą dydaktyczną, socjalną, wypoczynkowo-rekreacyjną oraz sportową. Wielkie wrażenie na uczestnikach wywarły pomieszczenia dla maluchów- wraz z placem do zabaw terenowych i miejscami do odpoczynku w szkole oraz wyposażenie szkoły w pomoce do indywidualnej pracy ucznia: pomoce audiowizualne, komputery osobiste, otwarta dla każdego ucznia biblioteka i zaplecze sportowe.

Szkolnictwo średnie poznaliśmy podczas wizyty w jednej ze szkół publicznych należących do Grupy szkół Leonardo da Vinci. Do tej szkoły, liczącej 4 placówki uczęszcza ok. 3500 uczniów. Szkoła zatrudnia 350 nauczycieli i innych pracowników. Szkoła kształci w następujących obszarach: profilu artystycznym, naukowym, sportu i tańca i rekrutuje uczniów do trzech poziomów kształcenia: 4-letni: najniższy, 5-letni: średni i 6-letni: najwyższy poziom. Rekrutacja odbywa się na podstawie oceny predyspozycji uczniów. Komisja rekrutacyjna składa się z dyrektora i jednego lub kilku nauczycieli z danej szkoły. W jej skład mogą także wchodzić dyrektorzy i nauczyciele ze szkół podstawowych. W tym celu najczęściej w ostatniej klasie szkoły podstawowej przeprowadza się centralnie opracowane sprawdziany, które pozwalają ocenić poziom wiedzy i umiejętności uczniów. Na zakończenie szkoły podstawowej uczeń otrzymuje świadectwo z informacjami o osiągnięciach w nauce i wskazówkami dotyczącymi wyboru szkoły średniej. Przez cały okres kształcenia w szkole podstawowej i średniej nauczyciele prowadzą ocenę ciągłą. Do Grupy Szkół Leonardo da Vinci uczęszczają uczniowie różnych wyznań i narodowości. Mieliśmy możliwość rozmowy z uczniami pochodzącymi z Polski, uczęszczającymi do szkoły średniej zawodowej. Odpowiadając na nasze pytania chłopcy przybliżyli wizytatorom stosowane metody i formy pracy na lekcjach, sposób oceniania oraz zasady uczęszczania i kontynuowania nauki przez obcokrajowców. Uczniowie są dzieleni według wieku i uczęszczają do klas o zróżnicowanym poziomie umiejętności. Klasy w szkole podstawowej mają jednego nauczyciela do wszystkich przedmiotów, natomiast w szkole średniej uczą nauczyciele przedmiotu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Dyrektorzy zapoznali nas ze sposobami zarządzania szkołą. Zaprezentowali: wewnętrzne i zewnętrzne formy kontroli. Przybliżyli wymagania określone przez Inspektorat, których spełnianie jest obowiązkiem szkół. Należą do nich:

1. jakość zarządzania i opieki,
2. realizacja poszczególnych rodzajów edukacji,
3. wymagania edukacyjne wobec uczniów,
4. czas organizacji zajęć lekcyjnych,
5. funkcjonowanie społeczne uczniów,
6. ocenianie uczniów,
7. formy opieki i działalności wychowawczej wobec uczniów.

Udostępnili do wglądu dokumentację z ewaluacji wewnętrznej jak i inspekcji zewnętrznej.

Wrażenie niezapomniane stwarza baza szkoły i jej wyposażenie-surowe, ale przestrzenne pomieszczenia z częściowo oszkolnymi ścianami, bezpośredni dostęp uczniów do pomocy dydaktycznych, specjalistycznych, audiowizualnych i kompleksów sportowych oraz bazy do zajęć zawodowych praktycznych oraz baza socjalna- bufety, stołówka, miejsca do cichej nauki.

NAUCZYCIELE W HOLANDII

Nauczyciel w Królestwie Niderlandów jest osobą stale uczącą się, a nie pracującą jako przedmiotowy ekspert. Nauczyciele są zachęceni do doskonalenia, przekłada się to na ich wynagrodzenie i awans. (szkoła otrzymuje budżet w wysokości 700 euro na jeden etat nauczycielski rocznie na doskonalenie).

Nauczyciele szkół podstawowych kończą 4-letnie studia w wyższych szkołach zawodowych (HBO). Posiadają oni kwalifikacje do uczenia wszystkich przedmiotów i wszystkich grup wiekowych na poziomie podstawowym, prowadzenia kształcenia specjalnego zarówno na poziomie podstawowym, jak i średnim oraz kształcenia dorosłych i kształcenia zawodowego.

Nauczycieli szkół średnich przygotowuje się w wyższych szkołach zawodowych (HBO) i uniwersytetach. Studia nauczycielskie w HBO dla nauczycieli szkół średnich kończą się uzyskaniem kwalifikacji I lub II stopnia. Studia te przygotowują do nauczania przedmiotów ogólnych, artystycznych, technicznych lub rolniczych. Studia nauczycielskie w HBO obejmują zarówno kształcenie przedmiotowe, jaki i ogólne przygotowanie pedagogiczne.

W kształceniu nauczycieli wiodącymi stały się kierunkowe praktyki (np. nauczyciel matematyki, aby mógł uczyć w szkole średniej- po ukończeniu studiów uniwersyteckich musi odbyć 1,5 roczną praktykę pedagogiczną wyłącznie jako nauczający matematyki w danym typie szkoły). Nauczyciele zgłaszali potrzebę wspomagania zawodowego- obecnie nowozatrudnieni nauczyciele mają przydzielonych opiekunów- mentorów, którzy motywują ich do pracy, udzielają merytorycznego wsparcia. Nauczyciel

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

w szkole holenderskiej nie jest wykonawcą działań edukacyjnych, ani źródłem wiedzy, ale jest osobą, która twórczo „podchodzi” do każdego ucznia- jego zadaniem jest nauczenie ucznia działania przydatnego mu w uczeniu się- jak radzić sobie z natłokiem informacji Nauka jest oparta na kompetencjach – dominuje uczenie się poprzez samodzielne rozwiązywanie użytecznie istotnych problemów.

W szkole podstawowej jeden nauczyciel uczy wszystkich przedmiotów w ciągu jednego roku w jednej klasie- corocznie jest nauczycielem innej klasy. Nauczyciele w programach komputerowych wpisują oceny uczniów, trzy razy w roku składają krótkie sprawozdania z postępów uczniów. Przez cały okres kształcenia w szkole podstawowej i średniej nauczyciele prowadzą ocenę ciągłą ucznia.

Na zatrudnienie nauczyciela w danej szkole ma wpływ: dyrektor, dwóch nauczycieli tej szkoły oraz przedstawiciele rodziców.

„Skuteczny nadzór dla lepszego kształcenia”- HOLENDERSKI SYSTEM INSPEKCJI SZKOLNICTWA

System Inspekcji Szkolnictwa Niderlandów zatrudnia 500 osób, z czego 300 osób pełni funkcję Inspektorów zatrudnionych w 5 biurach na terenie Holandii. Wizyta w Holenderskim Inspektoracie Szkolnictwa w Utrechcie (Netherlands Inspectorate of Education w Utrechcie) wielu z nas zachęciła do analizy naszej codziennej pracy, jakże różnej od pracy inspektorów holenderskich.

Pierwsze zaskoczenie: to pełna autonomia i niezależność działań Inspektorów mimo formalnego podporządkowania pod Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury. Z ramienia Inspekcji dla Parlamentu i Rządu Holenderskiego przygotowywany jest corocznie raport o jakości kształcenia w kraju, w poszczególnych typach szkół- odbywa się dyskusja o stanie jakości kształcenia, o wynikach nauczania, ostatnio wiele czasu poświęca się kształceniu imigrantów. Minister może prosić o zbadanie konkretnych problemów, ale zobowiązaniem prawnym do działań Inspektorów jest Ustawa, która określa dwa podstawowe obszary kontroli: wywiązywanie się szkół ze zobowiązań finansowych i realizację autonomicznych zadań szkoły.

Podstawowym kierunkiem polityki oświatowej Państwa jest skierowanie Inspekcji do szkół osiągających słabe wyniki i rezygnacja z inspekcji w szkołach osiągających zadawalające wyniki nauczania. Inspekcja wskazuje działania do poprawy, określa czas na wdrożenie działań naprawczych. Po nieefektywnych działaniach szkoły Inspektorzy mogą nałożyć sankcję karną na szkołę polegającą na obniżeniu do 15% nakładów na szkołę (o obniżeniu kwoty powyżej 15% nakładów na szkołę decyduje minister). Jeżeli szkoła na przestrzeni trzech lat nie poprawi efektów kształcenia- może zostać zamknięta.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewaluacja zewnętrzna w Holandii jest obecnie w sytuacji ewaluowania systemu - założeniem rządu jest takie ukierunkowanie działań szkoły, aby raport z ewaluacji stanowił wielostronną informację dla wszystkich, którzy są odbiorcami raportu: dyrektora i zarządu szkoły, nauczycieli, rodziców i uczniów. Żeby zawierał dane o jakości kształcenia prezentowane w raporcie dla Parlamentu.

Szkoła ma obowiązek przekazywania do Inspektoratu określonych danych w wielu dziedzinach, a zarządy prowadzące kilka szkół gromadzą swoje dane i przesyłają do rocznego raportu (do Inspekcji) następujące informacje:

- dane ogólne i statystyczne,
- wyniki nauczania,
- wyniki działań szkoły będące rozliczeniem oferty szkolnej,
- rozliczenie finansowe.

Trzy lata temu w Holandii opracowano **analizę ryzyka szkoły**, która zawiera dane dot. danej szkoły uwzględniające: wyniki oceniania zewnętrznego (CITO-Narodowy Instytut Pomiaru Edukacji) i wewnętrznego, ocenę kadry (wykształcenie, staż pracy), pochodzenie ucznia, dodatkowo bada się uczniów wypadających z systemu, oceny uzyskiwane przez poszczególnych uczniów w trakcie nauki szkolnej, czas pobytu uczniów w szkole oraz program nauczania. Inspektorzy uzyskują powyższe dane przed pójściem na ewaluację zewnętrzną do szkoły. Ewaluacja, która w Holandii jest formą pomiarowej kontroli jakości pracy szkoły jest prowadzona w taki sposób, aby szkoła chciała się poprawić. Ma funkcję rozliczeniową i daje szkole skondensowaną (tabelaryczną) wiedzę o wynikach szkoły.

Innym aspektem działań Inspektorów jest badanie procesów uczenia i nauczania. Badanie efektywności szkół w osiąganiu standardów nauczania uwzględnia podział typów szkół m.in.: wg pochodzenia uczniów (5 kategorii- im niższy status rodziców, tym wyższa kwota przyznawana na ucznia- **tzw. waga** -wysokość dotacji dla szkoły uzależniona jest od „wagi” poszczególnych uczniów- informacja znana wyłącznie szkole).

Jeśli szkoła dobrze wypada podczas badania otrzymuje większą autonomię. Badanie obejmuje m.in: wyniki CITO, wyniki autoewaluacji, wyniki obserwacji, dane liczbowe, stosowane techniki w dochodzeniu do założonego celu.

Po każdej wizycie w szkole sporządzany jest raport jakościowy uwzględniający mocne i słabe strony jej funkcjonowania. Po otrzymaniu raportu zadaniem szkoły jest wdrożenie działań mających na celu poprawę w obszarach wskazanych jako słabe. Może ona zwrócić się o pomoc do instytucji wspomagających, np. PLATO (Centrum Badań i Rozwoju Edukacji), CITO (Narodowy Instytut Pomiaru Edukacji) lub agencji szkoleniowych.

Inspektorzy dzieląc się wynikami swojej pracy, wskazali na pozytywną rolę wdrażanych zmian, które mają służyć uczniom. Przeprowadzone badania pokazują, iż szkoły twórcze i innowacyjne są otwarte na

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

inspekcje, nie boją się kontroli, ani ewaluacji zewnętrznej. Natomiast niechęć do tego typu działań wykazują, tzw. wolne szkoły, które mają własne wizje rozwoju i nie zawsze akceptują założenia inspekcji. Podobne zachowania obserwuje się w szkołach osiągających niskie wyniki. Niechęć do inspekcji przejawia się negatywnymi zachowaniami strategicznymi, takimi jak ukrywanie danych, czy też fałszowanie stanu faktycznego przez dyrektora lub nauczycieli.

Dla nas zaskoczeniem był: sposób przygotowania się inspektorów do ewaluacji-inspektor przed pójściem do szkoły zgromadził ogromną ilość danych statystycznych, które w czasie pobytu w szkole podlegały zero-jedynkowej weryfikacji. Ocenę pozytywną, w moim odbiorze stanowi obserwacja uczniów w czasie ewaluacji zewnętrznej – obserwacji poddawani są uczniowie i nauczyciele podczas różnych zajęć. Przeprowadza się rozmowy z nauczycielami po przeprowadzonych obserwacjach.

Wizyta była pełna wrażeń i niezapomnianych spotkań z przemiłymi Gospodarzami. Wyjechaliśmy z Kraju Tulipanów z refleksją – czy niektóre rozwiązania holenderskiego systemu nie mogłyby zostać wykorzystane w polskim systemie oświaty ????

Wnioski, które, w mojej ocenie, warto przenieść do naszego systemu oświaty:

1. Nauka oparta na kompetencjach- uczenie się poprzez działanie, samodzielne poszukiwanie, doświadczanie, wnioskowanie, umiejętność pracy w zespole.
2. Samoświadomość dzieci i młodzieży, że każdy młody człowiek ma wewnętrzną potrzebę uczenia się jako naturalnej predyspozycji rozwojowej kształtowanej m.in.w szkole.
3. Nabór nauczycieli do zawodu i ich zatrudnianie po praktycznym sprawdzeniu ich predyspozycji i umiejętności niezbędnych do kierowania rozwojem dziecka i ucznia w sytuacji szkoły/przedszkola.
4. Funkcjonowanie jednej „agencji” odpowiedzialnej za egzaminy zewnętrzne i dostarczającej szkołom narzędzia pomiarowe oraz informacje zwrotne .
5. Dobra, skuteczna organizacja autonomii szkolnej i efektywnie funkcjonujący system oświaty rozliczający szkołę z efektów jej pracy.
6. Opracowywanie analizy ryzyka szkół i kierunkowanie nadzoru na szkoły osiągające niskie lub niezadawalające wyniki nauczania.

Ustalenie finansowania szkół z uwzględnieniem „wagi” przypisanej uczniowi.

